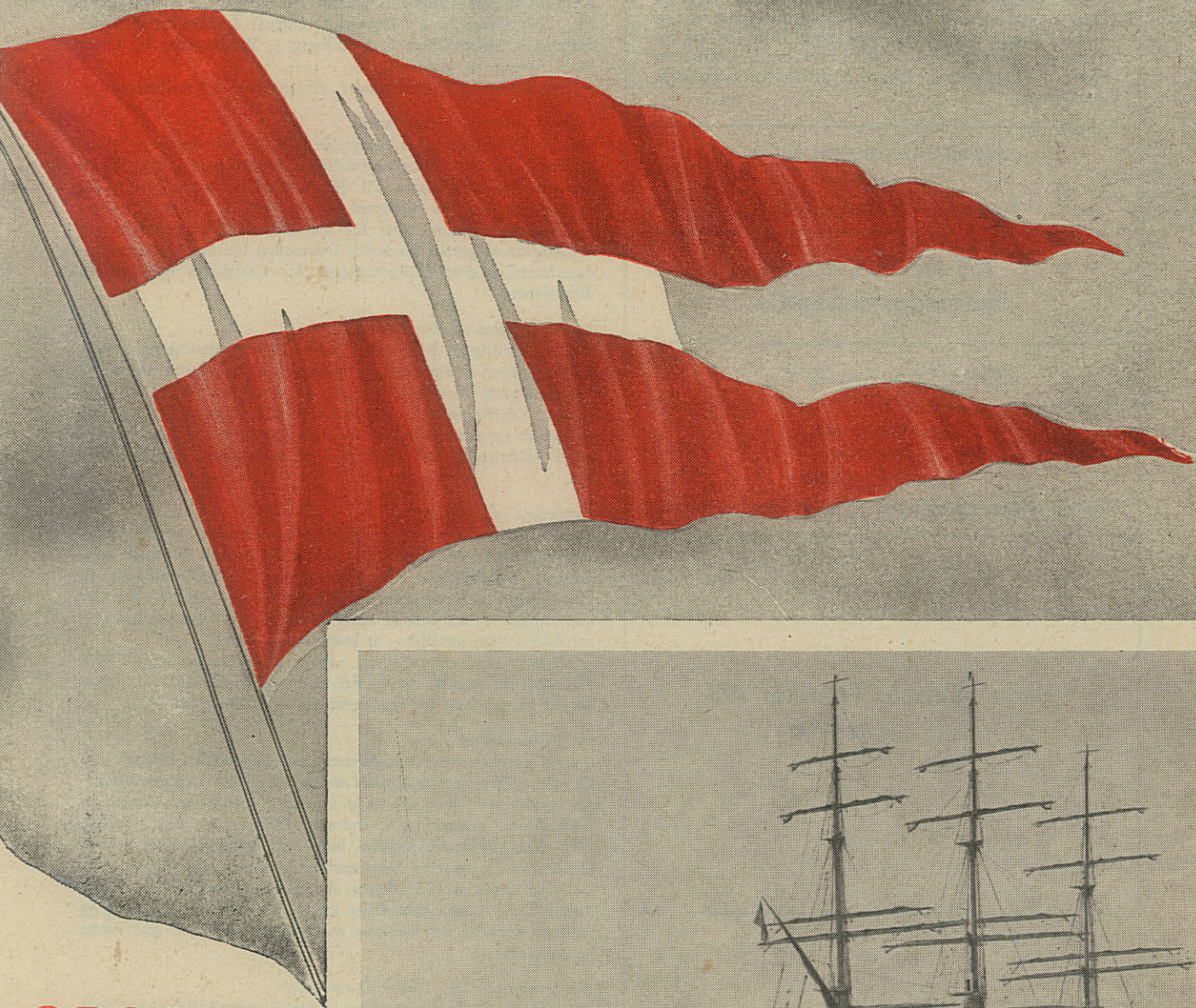

UNDER DANNEBROG

ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART

Hefte 4 - Novbr.
55. aarg. - 1968

Fortid og fremtid mødes på Øresund. Læs side 8-9.

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

Gratis – 237 østrigske frimærker!

I fire uger faar hver læser gratis 237 af de køneste østrigske frimærker, Sondermærker og bedre efterkrigsmærker, ved køb af den store luxuspakke med 3150 forskellige skønne samlemærker og billedmærker. (Katalogværdi mere end 450 michelmark), sælges nu til spotpris, til nu 73 danske kr. Opgiv postadresse, da fuld ombytningsret, ingen risiko. Mange har været begejstret. Hvis De hurtigt vil have luxuspakke nr. 203, skriv da til: **Markenkönig**, Braendströmgasse 4, Mozartstadt Salzburg, Österreich.

Jesper Christensen & Co.

Vin en gros
Nørregade 28 - København K.

A/S Em. Z. Svitzers Bjergnings-Entreprise

Otto Suenson & Co.

Dronningens Tværgade 7 Tlf. (01) 14 04 82
Grundlagt 1880
Vinforretning
Lager af cigarer
Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

Hede Nielsens Fabriker A/S

Horsens - Tlf. (066) 2 47 11

Højgaard & Schultz A/S

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N.

J. Chr. Andersen OST

Vimmelkaftet 41 - 1161 København K.
Telf. (01) *12 13 45

Fra Hovedbestyrelsen

Tilgang af nye medlemmer i juli kvartal 1968

Assens 1, Bogense 1, Bornholm 2, Esbjerg 10, Fåborg 2, Fredericia 2, Frederiksberg 5, Frederiksværk 1, Glostrup 3, Hals 3, Helsingør 4, Holbæk 2, Hornbæk 6, Horsens 1, Kalundborg 3, Kolding 4, Kgs. Lyngby 1, Korsør 18, København 5, Nykøbing Fl. 2, Nykøbing Sj. 2, Næstved 1, Odense 1, Randers 9, Skanderborg 3, Skjern/Tarm 6, Svendborg 3, Vordingborg 6, Åbenrå 1, Ålborg 18, Århus 1.

Tilgang ialt: 127 medlemmer. Afgang ialt: 75 medlemmer.

Hovedbestyrelsen efterårsmøde

Marineforeningens hovedbestyrelse afholdt sit ordinære efterårsmøde den 26. oktober i Søofficers-Foreningens lokaler i Søkvæsthuset i København. Til den påfølgende souper var bl. a. inviteret chefen for Søværnet, viceadmiral S. Thostrup, æresmedlemmer, præsidenterne for De Danske Forsvarsbrødre og Soldaterforeningernes landsråd, formanden for Flyvevåbnets Soldaterforening samt repræsentanter for Carlsbergs og Tuborgs direktioner.

Søværnets idrætsstævne 1968

Som ved tidligere lejligheder havde Marineforeningens hovedafdeling udsat præmier til de bedste resultater i 200 meter løb ved Søværnets atletikkonkurrence, der afholdtes på Holmen 30. august. Yderligere havde Københavns afd. udsat præmier til de tre bedste spydkastere og en vandrepokal i atletik. Vandrepokalen i højdespring var udsat af Carl Rasmussen, Frederiksberg afd.

Søværnets juleskåle 1968

En smuk nyttegenstand, et nydeligt orlogsminde, et dekorativt samleobjekt, en billig gave. Nu haster det med at få bestilt juleskålene. Afdelingerne skal indsende bestillingsformularen til Den kongelige Porcelænsfabrik inden 15. november. Da der kun fremstilles det bestilte antal skåle, vil det være vanskeligt – for ikke at sige umuligt – at komplettere senere.

Motivet er som tidligere nævnt „Sænkningen af PEDER SKRAM 29. august 1943“. Prisen for den lille skål af porcelæn er kr. 6,75 og for den store skål af fajance kr. 5,25.

Fra bladudvalget

Som et eksperiment vil medlemmernes „runde fødselsdage“ indtil videre ikke være at finde i en samlet rubrik „Marineforeningen gratulerer“, men vil blive indlagt i rubrikken „Foreningsmeddelelser“ sammen med andre meddelelser fra den afdeling, hvor det pågældende medlem hører til. Redaktionen er af den mening, at det først og fremmest må have den pågældende afdelings interesse at vide, hvem af dens medlemmer, der fylder „rundt“. Den lange navneliste kan virke monoton i bladet, og udarbejdelsen af den rummer muligheder for, at et par navne kan smutte.

Næste nummer af „Under Dannebrog“

Allersidste frist for indsendelse af foreningsmeddelelser og korte supplerende oplysninger til bladets nr. 1/1969 er 5. januar 1969. Større artikler og andre indlæg, som „fylder“, bedes indsendt meget tidligere, da udformningen af hvert nummer nødvendigvis må ske på længere sigt.

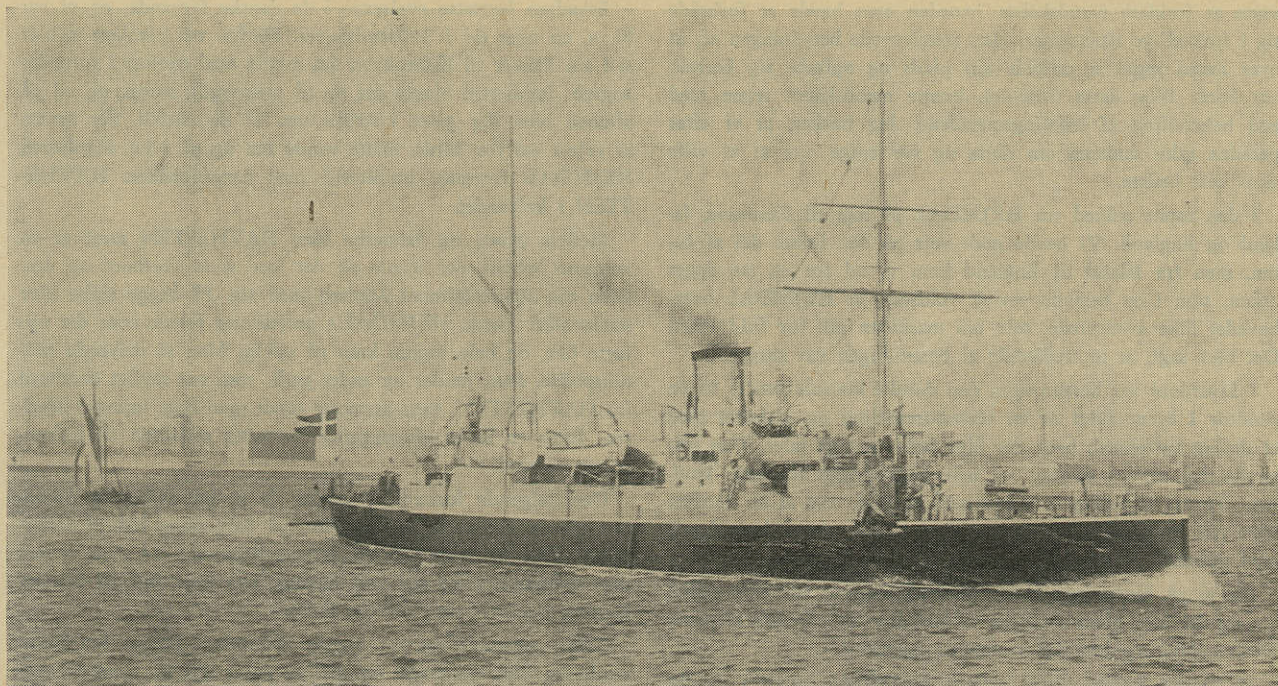
Æresankeret for damer

Som anerkendelse for sin store indsats gennem mange år i forbindelse med arrangementer for besætningerne på danske flådeenheder under besøg i hollandske havne, har friherreinde Anna Louise van Lindern fået tildelt Marineforeningens æresanker for damer.

Gave til Marineforeningen

Fra fhv. skibsfører S. H. Sørensen har Marineforeningen som gave modtaget en nydelig prent dekoreret med tyrkerknob til op-hængning i bestyrelsesværelset.

Rubrikken fortsættes nederst side 4

Kadetskoleskibet HEJMDAL ved århundredskiftet.

Et historisk togt

Forst når man har læst denne beretning til ende, vil det stå klart for læseren, hvorfor togtet var historisk. Johannes Jensen har ramt plet ved udformningen af sin fortælling om et togt, der fandt sted, før man havde velfærdsofficerer, militærpsykologer og de deraf følgende problemer. Johannes Jensen (bovednummer 3588 og på „Hejmdal“ nr. 208) fortæller:

Ved at læse Harry Hellvigs artikel „Tænk“! fik jeg lyst til at nedskrive nogle minder fra tjenesten fra Marinen.

Mandskabet blev indkaldt 2. maj 1905 og indkvarteredes på fregatterne FYN og JYLLAND, der lå som kaserneskebe ved Holmen. Kasernen var ikke bygget dengang. Skolen varede én måned, og i de sidste to uger blev mandskabet fordelt til de skibe, der skulle på togt.

Vi var en halv snes mand, som på skolens sidste dag af en underofficer blev ført ud til krydseren HEJMDAL, hvor vi blev modtaget af premierløjtnant Cold, skibets messeforstander. Han forklarede os, at kadetskolens elever skulle med HEJMDAL på sommertogt, og at han skulle bruge os til frigængerbakken, der bestod af officersoppassere, kadetoppassere, koksmather og hovmestermather. Jeg blev udtaget til hovmestermath, og vi fik besked på at møde næste morgen med vor udrustning. Hovmesteren, som blev vor nærmeste foresatte, ville da komme til stede og give os instruks om vore opgaver.

Da hovmesteren den næste dag spurgte mig om mit civile erhverv og fik at vide, at jeg var fisker, gav han tydeligt udtryk for skuffelse, men sendte mig dog ind i stirridset, hvor jeg fik besked på mine forskellige opgaver. Jeg skulle være hans nærmeste medhjælper og bistå ham med anretning af de kolde retter. Jeg skulle fra proviantkælderen udlevere alt, hvad mesterkokken havde brug for til madlavning, udlevere drikkevarer til oppasserne før borddækningen, holde vinskabet i officersmessens forsynet med forskellige vine, smøre frokost til oppassere og mather, smøre tre pakker mad til de vagthavende

officerer på hundevagten, når vi sejlede om natten, udlevere service til oppasserne før hver skafning og atter modtage dette efter endt opvask samt holde orden i stirrids og proviantkælder.

Da vi havde været om bord i nogle dage, holdt hovmesteren en tale til frigængerbakken: – „Vi danner jo vort eget lille samfund her agter. Vi har hver især vigtige opgaver at tage vare på, og hvis hver enkelt søger at løse sine opgaver på en forsvarlig måde, kan vi få det godt med hverandre“. – Han oplyste, at økonomien på kadetskolen og i officers- og kadetmessens om bord blev administreret af samme kasse. Hvis det lykkedes at oparbejde et overskud, måtte kadetskolen bruge det til at supplere servicet med, men det kunne kun lade sig gøre, hvis samarbejdet var godt og ved, at der blev slået så lidt i stykker som muligt. Hvis der opnåedes et godt resultat, kunne man regne med at få en lille dusør ved togtets afslutning.

Nogle dage senere havde hovmesteren en samtale med mig: – „De forstår jo nok, math, at det er en betroet stilling, De indtager her om bord. Nu håber jeg, at jeg kan stole på Dem i alle forhold, og at De gør Deres bedste for at opfylde pladsen“.

Det lovede jeg, men tog samtidig mod til mig og spurgte, hvorfor hovmesteren var blevet så skuffet, da han hørte, at jeg var fisker. – „Det skal jeg såmænd sige Dem, math. Som regel har man tildelt mig en studeret mand som math. To gange har jeg haft en læge, og når det har været allerdårligst, en kontormand. Aldrig før har man budt mig en fisker, men nu har De fået chancen, og nu skal De have lov til at vise, om De kan fylde pladsen“.

Der blev ikke senere talt om disse ting, og vi havde det godt med hinanden sommeren igennem.

HEJMDAL havde en besætning på 165 mand, deraf 33 kadetter, blandt hvilke befandt sig Prins Aage og Prins Aksel. Kommandør Evers var chef, og kaptajn Kjær næstkommanderende. Ved den første parade holdt chefen en tale, hvor han

søgte at forklare mandskabet, hvordan man havde at forholde sig i forskellige situationer. Han fremhævede betydningen af, at hver mand søgte at udfylde sin plads og opførte sig korrekt om bord. Blev dette tilfældet, kunne mandskabet regne med god behandling af befalingsmændene. Jeg husker, at vi efter paraden talte sammen om dette og var enige om, at vi ville gøre vores bedste.

I den første måned var HEJMDAL på togt til Færøerne, Island og England. Vi havde godt vejr på den første del af turen, men fra Island til England kom vi ud for en tre dages orkan, som i en periode var så voldsom, at HEJMDAL overhovedet ikke avancerede, selv om maskinen gik for fuld kraft. Det blev sagt, at to trediedele af besætningen var søsyge.

I Liverpool var besætningen den danske konsuls gæster til en rundtur i byen, fulgt af en teaterforestilling og afsluttet med et dejligt kaffebord, hvor der blev holdt mange taler. Den følgende dag var en søndag, og hele besætningen fik atter landlov. Jeg var så heldig at følges med et hold, som af en dansker blev vist rundt til byens seværdigheder. Det var et havnebesøg med udbytte.

Da vi på hjemrejsen havde passeret Skagen, ankredes skibet op, og der blev givet tilladelse til badning for alle frisvømmere. Dette gentog sig jævnligt sommeren igennem.

På togtets anden måned sejlede HEJMDAL rundt i danske farvande og anløb adskillige havnebyer, antagelig med det formål, at kadetterne skulle lære farvandene og indsejlingerne til byerne at kende. Der herskede en pæn tone om bord, og mandskabet blev godt behandlet. Nu og da arrangeredes frit selskabeligt samvær på dækket, hvor både officerer, kadetter og mandskab deltog. Ved disse lejligheder organiseredes forskellig underholdning. En aften opførte kadetterne en sketch, som skulle gengive den nyalgte kong Håkon og hans families ankomst til Oslo. De fik stærkt bifald.

De to sidste måneder af togtet deltog HEJMDAL i eskadrevøvelser med prins Valdemar som eskadrechef om bord i OL-FERT FISCHER. En uge foregik øvelserne i Århus-bugten, og en dag kom der indbydelse til en trediedel af eskadrens mandskab om at deltage i en fest, som Århus byråd lod afholde i anledning af flådebesøget.

Jeg vil antage, at vi var ca. 400 mand, der deltog i festmiddagen, og der blev holdt taler af byrådsmedlemmer, officerer og menige. Ved kaffen blev der uddelt en pakke cigaretter til hver mand, og derefter spillede musikken op til dans med de mange unge århuspiger, som var indbudt til festen. I alle måder var det et vellykket arrangement.

Eskadren fortsatte øvelserne i de danske farvande, og vi var bl. a. en uges tid i Smålandshavet. Herfra var planlagt sejlads syd om Falster til København om natten med øvelser i torpedoangreb. Imidlertid blæste det op til orkanagtig storm, og ud på aftenen blev der givet instruks om, at de chefer, der syntes at vejret var for hårdt, måtte vende om og gå i læ. Krydsere HEJMDAL fortsatte imidlertid med torpedobåden HAVHESTEN i kølvandet.

Mellem Møen og Falsterbo blev HAVHESTEN ramt af en voldsom brådsø, der fejede alt det løse gods overbord og desuden tog reserveløjtnant Madsen med sig. På begge skibe blev straks slået alarm. HEJMDAL's projektører fejede over det oprørte hav, og hele vagten kom på udkig. Man så drivende redningsbåde, årer, tønder og andet gods, som var skyllet overbord fra HAVHESTEN, men desværre fandt man ikke løjtnant Madsen. Efter en times eftersøgning fortsattes sejladsen til Københavns yderred.

Den følgende formiddag ankom de øvrige skibe, og eskadren sejlede samlet og med flagene på halv stang ind på inderreden, hvor der blev afholdt sørgedstjeneste. 14 dage senere drev løjtnantens lig ind ved Malmø. Det blev ført til Københavns havt og begravet med militær honnør.

Tiden nærmede sig for togtets afslutning. Dagen før hjemsendelsen blev oppassere og mather kaldt ind til messeforstander Cold. Han fortalte, at messen havde været tilfreds med vor indsats, og at økonomien var så god, at messen så sig i stand til at yde os et gratiale. Samtidig ønskede han os alle en god fremtid. Hovmesterens løfte blev således indfriet på en smuk måde.

Ved afskedsparaden takkede chefen for vel udført tjeneste og god opførsel om bord. Han gjorde opmærksom på, at dette var afslutningen på et historisk togt: For første gang i den danske Marines historie havde så stort et skib som HEJMDAL gennemført et fire måneders togt uden at have en eneste straffet mand. Det måtte betragtes som værende til ære for både mandskab og officerer. Chefen var meget bevæget, og vi andre følte jo også, at det var en højtidelig stund. En smukkere afslutning kunne man næppe få på dette herlige togt.

Jeg har nævnt nogle af disse minder fra marinetiden for at vise, hvad en god ledelse kan betyde. Her er et eksempel på, at militærtjenesten blev et plus for de indkaldtes fremtid. Den havde været både opdragende og udviklende på mandskabet.

Og så vil jeg benytte lejligheden til at sende en venlig hilsen til gode kammerater fra krydsere HEJMDAL og fregatten JYLLAND.

Johannes Jensen.

MERE FRA HOVEDBESTYRELSEN

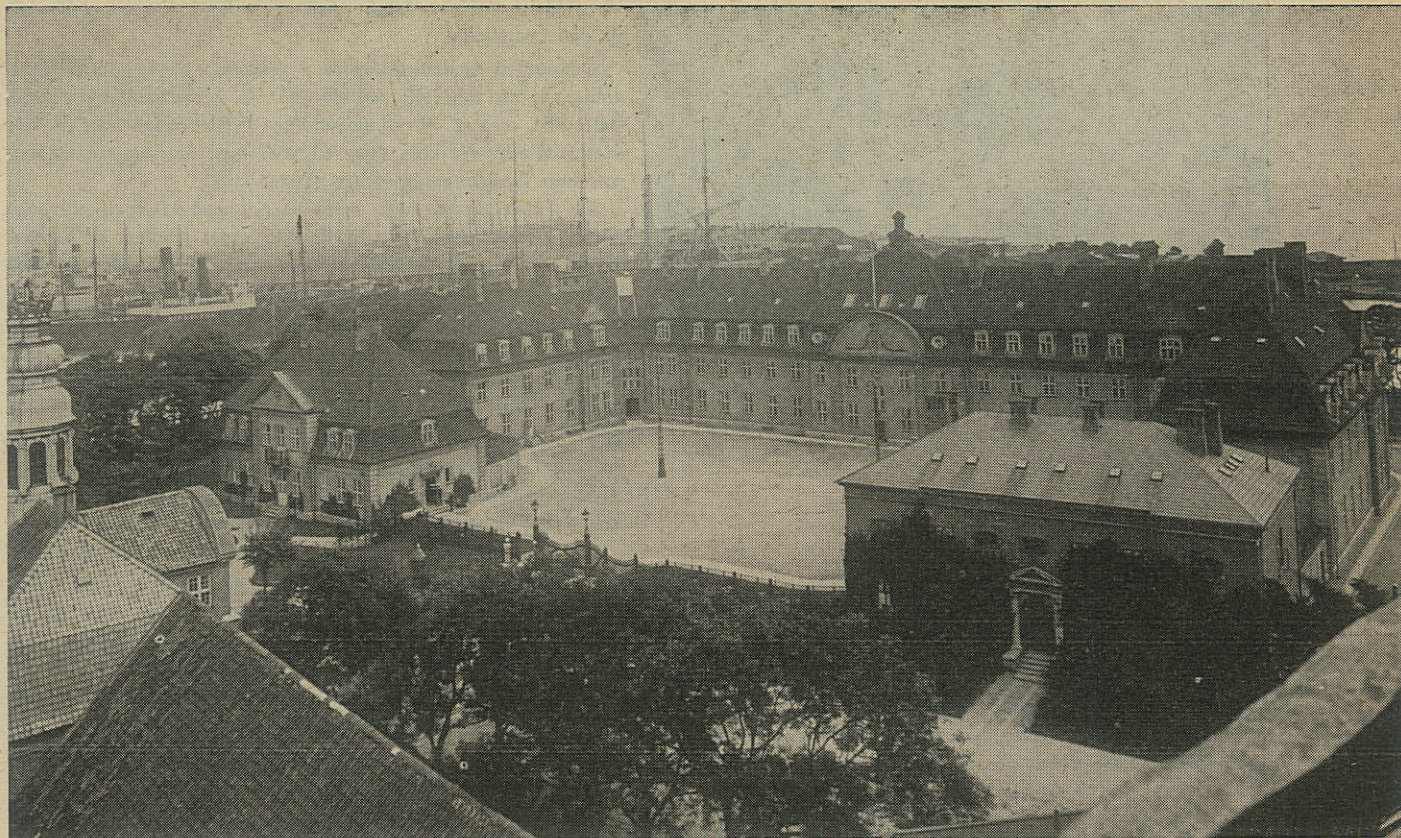
Liste over nogle af Marineforeningens effekter:

Kendingstegn (nål eller knap)
Kasketemblem
Manchetknapper, sølv
Slips, sort med MF's emblem indvævet
Bordflag med MF's emblem
Standere med MF's emblem (16×32)
Standere med MF's emblem (24×48)
Standere med MF's emblem (50×150)
Flagstang, med anker og emblem på mar-morplade
Mærkater, ark

Telegrammer med kuvert
Dobbelt kort med kuvert
Ølglas*)
Snapseglass*)
*) Glas leveres direkte fra fabrikk.
Oluf Brønnum, Holbergsgade 8, København K. Telf. MI 8750.
(Hovedkontoret tager imod bestillinger).
For salg til beløb under kr. 25,- ser hovedkontoret sig nødsaget til at opkræve porto.
Hovedbestyrelsens kommentar til et mærkat
Det initiativ, som er udvist af afdelingen for Glostrup, Tåstrup og omegn ved frem-

stilling af et marineforeningsemblem til at sætte på bilerne, er prisværdigt. Men det er også kun initiativet, der skal roses - i dette tilfælde ikke initiativets resultat.

Hovedbestyrelsen kan anbefale, at andre afdelinger følger initiativet Glostrup/Tåstrup og kommer med gode ideer. Det henstilles dog, at man i alle tilfælde forelægger planerne for hovedbestyrelsen, før de bringes til udførelse. Det drejer sig her om en gengivelse og masseproduktion af landsforeningens emblem i en udformning og et farvevalg, som næppe ville være blevet godkendt af hovedbestyrelsen.

Først klokken ét om natten var kasernegården rømmet.

Mytteriet på Søværnets Kaserne

Som en kontrast til beretningen om det historiske togt fortæller Christian Bønnelycke dette 50 års-minde om et eksempel på bristende kontakt mellem officerer og mandskab.

På Søværnets Kaserne på Holmen var den gamle næstkommanderende, kaptajn Hersting, 1. januar 1918 blevet forflyttet til tjeneste ved Søkartarkivet, idet han var faldet for aldersgrænsen. Den nye næstkommanderende var meget tjenstivrig og meget lidt forstående. Han straffede folkene for ganske meningsløse bagateller, og allerede 7. januar forekom der på kaserne uroligheder, som man ikke havde kunnet tænke sig blot otte dage i forvejen.

Når kaptajn Hersting afholdt den sædvanlige søndagsparade og oplæste de idømte straffe, virkede det helt gemytligt, når han med højre hånds tommelfinger pegede bagud over mod arresthuset og sagde: „Han sidder derovre“. Hele forestillingen tog højst 1 time.

Under den nye næstkommanderende varede søndagsparaden ca. 3 timer. På den kolde januardag var det vanskeligt at stå stille så længe på samme sted, og et par mand begyndte at stampe i jorden for at få varme i fødderne. De blev omgående sat i arresten.

Da de havde siddet nogle dage i arresthuset uden udsigt til at blive løsladt, mente nogle af kammeraterne, at straffen var alt for hård. Det drejede sig om to stilfærdige og rolige kammerater, som ikke tidligere havde gjort sig fortjent til straf, og man blev enige om, at man ikke ville gå til køjs efter mønstningen kl. 10 om aftenen. I stedet blev alle stående i kasernegården.

Næstkommanderende oplæste derefter straffeparagraffen for mytteri og befalede alle at gå til køjs. Da dette ikke havde

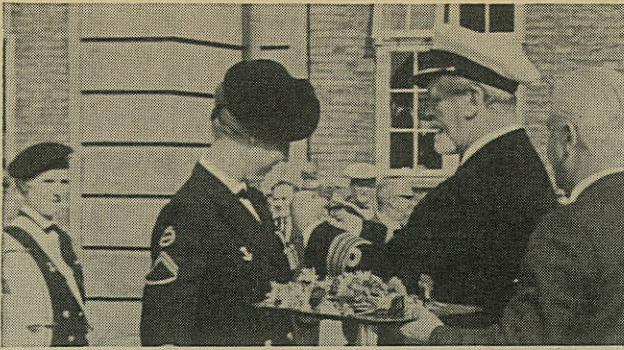
nogen virkning, blev der sendt bud efter chefen for kaserne, kommandør Scheel, og samtidig mødte orlogsværftets politiasistent med bevæbnede betjente, underofficerer, kadetter og elever. De tog opstilling uden for kasernegården, idet nogle af „mytteristerne“ havde ytret ønske om at drage i proteststog ud til daværende forsvarsminister Munk's bolig på Østerbro.

Da kommandør Scheel dukkede op, trådte to talsmænd frem foran ham og anmodede om, at straffegasterne måtte blive løsladt. Kommandøren kunne ikke gå med til dette og henstillede, at alle gik til køjs. Der var dog stadig ingen, som reagerede, og nu indfandt værftchefen, admiral Nyholm, sig i kasernegården. Han havde en stor cigar i munden, antagelig for at berolige sine nerver, og blev omgående modtaget med et brøl fra hele mandskabet: „Du må ikke ryge her!“ Det måtte vi andre nemlig ikke.

Admiralen holdt en tale, som var præget af alvor og bestemthed. Han lovede at modtage de to mand næste morgen til videre forhandling, og derved blev det. Kl. ét om natten forføjede hele mandskabet sig til køjs, hvorefter admiralen personligt inspicerede alle sovesale.

Demonstrationen havde absolut ingen karakter af alvorlige uroligheder. Afløsningerne foregik så præcist som altid, og alle opførte sig mønsterværdigt roligt. Man havde det indtryk, at de gamle hæderkronede underofficerer (jeg mindes særligt kanoner Flye) morede sig indvendigt, men de blev jo også kun respekteret af os alle. Deres betydning for flåden kan ikke overvurderes. De var uhyre afholdte af alle „basserne“.

Den følgende dag blev de to straffegaster frikendt og løsladt. Næstkommanderende blev udskiftet kort efter. Således endte „mytteriet“ i den danske flåde i 1918. *Chr. Bønnelycke.*

Marineforeningens formand i funktion på jubilæarsævet (se side 10). Den 21. november er det Kai Hertz, som skal have blomsterne.

Vor formand fylder 60

21. november runder kommandørkaptajn Kai Hertz Cape Sixty, og samme måned træder han af som tjenestgørende officer i marinen efter 38 års god og tro tjeneste.

Hvor paradoksalt, at Søværnet kan undvære en mand, som der stadig er så meget krudt i. Det må endda være godt krudt, når man erindrer, at Hertz udgik fra Søofficersskolen som nr. 1 i sin klasse og fik tildelt den sjældne udmærkelse: Den gerner-

ske medalje. – Hvor rart, at Marineforeningen nu kan nyde godt af dette paradoks.

Det var på sendemandsmødet i Odense i 1964, at Kai Hertz trådte til. Ved den lejlighed blev KD. G. de Lichtenbergs vimpel halet ned, men et nyt kommandotegn hejstes omgående, da Kai Hertz enstemmigt blev valgt til chef med den opgave at føre vor store landsforening videre på støt kurs.

Kai Hertz var på ingen måde ukendt med Marineforeningens virke. I mere end 23 år havde han været medlem af Københavns afdeling, og desuden var han kendt som en klog og festlig dirigent ved adskillige sendemandsmøder.

Mange af foreningens medlemmer har i årenes løb haft lejlighed til at træffe vor formand, som ikke blot optræder med sin interessante og fyldestgørende beretning ved sendemandsmøderne, men også er flittig til at besøge afdelingerne og skyttelavets stævner. Hvor han dukker op, møder han kammeraterne på djærv sømandsvis og med godt humør. Formanden er en myte med hensyn til anekdoter og godnathistorier, men i bestyrelsen ved vi, at den nøgterne saglighed holder første prioritet.

Fra alle medlemmer, inclusive skyttelavene og hovedbestyrelsen, skal lyde en oprigtig tak for en god indsats i vor fælles sag. Vi ser frem til, at vor formand nu – med mere tid til rådighed – vil få bedre muligheder for at besøge de enkelte afdelinger, hvor han altid vil være velkommen. Vi ønsker dig hjerteligt til lykke, Kai Hertz, i håbet om, at din vimpel i mange år må vaje side om side med foreningens flag.

O. H. Maegaard, næstformand.

Søværnets Havariskole

Samtidig med at Marineforeningens formand fylder 60 år, indtræffer beklageligvis det tidspunkt, hvor han ifølge spillereglerne må fratænde sin tjeneste i Søværnet. Med dette som anledning har vi anmodet OK. J. E. Undén, næstkommanderende ved Havariskolen, om at fortælle om det tjenesteområde, for hvilket kommandørkaptajn Kai Hertz har været chef siden februar 1961.

I Søværnets genopbygning efter afslutningen af anden verdenskrig indgik de erfaringer, der blev stillet til rådighed af de krigsførende magter. Som følge heraf oprettedes i 1952 under kystflåden »Søværnets Havaritjeneste«, der havde til opgave at planlægge fremtidens havaribekæmpelse i søværnets enheder. De første kurser påbegyndtes bl. a. med slukning af oliebrande i kar, der var opstillet i det fri på »bradbænken«.

Senere henlagdes øvelserne til Margretholmen, og her påbegyndtes i 1958 opførelsen af den nuværende havariskoles forskellige anlæg. I forbindelse med omlægningen af søværnets organisation i 1959–60 blev tjenesteområdet »Søværnets Havaritjeneste« fra 1. januar 1959 ændret til specialskolen »Søværnets Havariskole« og lagt ind under skibs- og maskininspektionen. Samme år kunne man overtage administrationsbygningen med klasseværelser, filmsal og omklædningsrum samt værksteder for øvelsesmateriellets eftersyn og reparation med tilhørende magasiner. På området blev desuden etableret kar og bassiner, hvor man kunne indøve slukning af oliebrande, og desuden opførtes forskellige øvelsesbygninger.

En bygning, der kaldes »læskroget«, er indrettet som en del af et skib, hvori der er »indbygget« forskellige typiske krigsskader »under vandlinien«. Dette illustreres ved, at der kan sættes vandtryk på lækagerne udefra – svarende til et skibs dybgang. Det er elevernes opgave at stoppe lækagerne med de midler, som forefindes til dette formål i et skib, og desuden skal de søge at læse skibet med det pumpemateriel, som står til rådighed. Øvelserne udføres med tidtagning, og dersom vandet kommer til at stå for højt i »skibet«, betragtes det som tabt.

I samme bygning som »læskroget« findes en røgdykkerbane, hvor eleverne iført røgdykkerapparat må arbejde sig gennem en labyrinth af smalle gange i mørke og røg. I gangene er anbragt passende forhindringer. Hensigten med øvelsen er at gøre eleverne fortrolige med røgdykkermateriel og give dem tillid til dette.

En anden øvelsesbygning, kaldet brandskroget, er indrettet som en del af et forskib med to dæk forbundet med lejder og forskellige rum med luger og døre. En afdeling af bygningen er udstyret som et typisk maskinrum i et skib. Her afholdes realistiske øvelser, der går ud på at slukke brande af den art og størrelse, som kan forekomme i et skib. En del af øvelserne foregår med røgdykkerapparater i effektiv brug.

Der er i alle tilfælde tale om meget krævende og realistiske øvelser. Disse overvåges til stadighed af rutinerede lærere, og der er truffet strenge sikkerhedsforanstaltninger. Når en ny brandøvelse skal forberedes, gen-

Oliebrand i åbent bassin bekæmpes med vandtåge.

nemprøves den i praksis af lærerne, indtil man har fundet frem til den rette form og til de sikkerhedsforanstaltninger, som måtte være påkrævede. Først da kan et program gennemføres med elever.

Til skolens opgaver hører også undervisning i beskyttelse mod ABC-angreb, bl. a. sporing og rensning for forurening ved radioaktive stoffer og biologiske og kemiske krigsmidler. På havariskolen gives endvidere instruktion i brug af oppustelige redningsflåder. Denne undervisning afsluttes med praktiske øvelser i svømmehal.

Det er naturligt, at søværnets havariskole har et samarbejde med forskellige institutioner og etableringer i land. Man har f. eks. et nært samarbejde med Statens Skibstilsyn, man bidrager til uddannelsen af skibsværfternes sikkerhedsfolk, og Københavns Brandvæsens personale opøves på skolen i slukning af oliebrande.

Brand om bord er en af sømandens værste fjender. Efter at anlægget på Margretheholmen var fuldt udbygget i 1959, blev der ved samarbejde mellem Handelsministeriet, Danmarks Rederiforening, Søassurandørerne og Søværnet planlagt kurser for handelsflådens skibsofficerer på søværnets havariskole. Det første af disse kurser afholdtes i juli 1959 og blev en succes. Det omfattede rodykning og brandbekæmpelse, og senere blev det udvidet med undervisning i beskyttelse mod radioaktivt nedfald. I løbet af de første to år gennemførtes ikke mindre end 50 kurser for skibsofficerer fra handelsflåden. Senere indgik denne undervisning som et fast led i navigationsskolernes og Københavns Maskinskoles uddannelsesplan. Yderligere kan nævnes, at DSB i en toårig periode har haft ca. 800 mand af det sejlene personale til uddannelse.

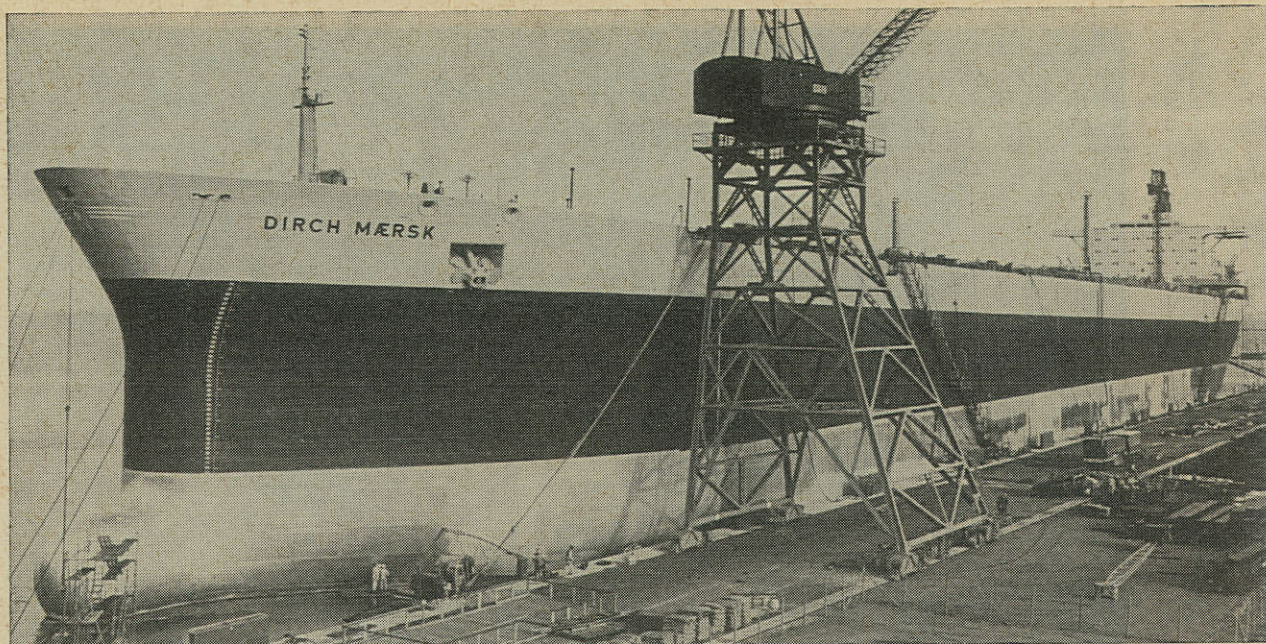
Søværnets havariskole tjener således to formål: Ved uddannelsen af søværnets personel fremmes opfyldelsen af kravet om, at et skib skal kunne sejle, manøvrere og kæmpe, således at det kan forsvare vore kyster mod angreb. Endvidere medvirker havariskolen til øget sikring af menneskeliv på søen.

Tilbage står ønsket om, at havariskolens elever ikke vil få ret meget brug for denne vigtige uddannelse.

J. E. Undén.

Øvelse i stopning af lækage.

DIRCH MÆRSK på 205.000 tons dødvægt, den danske handelsflådes nyeste og største skib og pr. 11. november det største skib bygget på skandinavisk værft: Længde 329 meter, bredde 44 meter, dybgang 20 meter.

Er grænsen snart nået?

Den lille skude i baggrunden på forsidebilledet er ikke så lille endda. Turbinetankskibet MARINULA, som den 30. september forlod de danske farvande og sejlede ud på sin jomfrurejse til Mellemøsten, har en lasteevne på ca. 200.000 tons olie og var det største skib, der indtil da var leveret fra et skandinavisk skibsværft.

MARINULA, som er bygget på Odense Stålskibsværft A/S, Lindø, til Shell Tankers i London, er 328 meter langt og 44 meter bredt med en dybgang på ca. 19 meter.

Det er almindeligt kendt, at Suez-konflikten satte ekstra fart i bygningen af store tankskibe, men den serie af kæmpeskibe, som MARINULA tilhører, blev bestilt allerede i 1966.

Suez-konfliktens betydning for tankskibsbyggeriet og mange andre led af skibsfarten må imidlertid ikke underkendes. For verdenshandelen betød kanalens lukning en vældig stigning i efterspørgslen på tanktonnage til olietransporten fra Mellemøsten. Alle skibe fra oliehavne i Persergolfen og havne i Indien, Fjernøsten og Australien

måtte nu tage den store omvej rundt om Sydafrika. Konsekvensen var efterspørgsel også på anden tonnage og stigning i fragterne.

Uanset politiske og militære forviklinger regner man med, at Suezkanalen fortsat vil være lukket i mange måneder fremover, bl. a. fordi den er blokeret af vrage. Man mener, at kanalen aldrig mere vil få den samme betydning for skibsfarten som før. Efterhånden som skibene er vokset i størrelse, er det blevet temmelig ligegyldigt for rederierne, om deres skibe skal gå rundt om Kap Det Gode Håb eller gennem kanalen. De kæmpestore skibes driftsøkonomi menes at blive så god, at udgifterne ved den forlængede rejse kan indtjenes på det, man vil spare i kanalafgifter.

I januar 1968 havde storværfterne bestilling på ca. 200 skibe på 100.000 tons og derover, hvoraf næsten halvdelen skulle leveres i 1968. Mange af disse skibe er betydeligt større end MARINULA. Således har bl. a. Lindøværftet bestilling på en serie skibe, der kan laste ca. en kvart millions tons.

Af skibe på mere end 200.000 tons dødvægt skal en halv snes bygges ved dansk værft. Fem sådanne kæmpeskibe er bestilt af rederiet A. P. Møller. Det første af disse, DIRCH MÆRSK, på 205.000 tons dødvægt blev navngivet 1. november, og MARINULA's rekord varede således kun i få dage.

De største tankskibe, som nu er under bygning eller i ordre, har en lasteevne på 312.000 tons. Det første af disse, UNIVERSE IRELAND, blev i august i år leveret til Golf Oil fra et værft i Yokohama. Man tvivler på, at UNIVERSE IRELAND vil beholde pladsen som verdens største skib i ret mange år. Allerede nu modtager værfterne seriøse forespørgsler om tilbud på tankskibe med en dødvægttonnage på over 400.000 tons.

MARINULA havde i en måned rekorden som det største skib bygget i Skandinavien.

Er sejlskibenes tid ikke forbi?

Sejleren på forsiden er det norske skoleskib CHRISTIAN RADICH, hvor de to snapshots her også er taget. Artiklen kunne godt have været illustreret med billeder af danske skoleskibe, men vi håber ved en senere lejlighed at kunne give disse en nærmere omtale her i bladet. Denne gang har vi valgt et norsk skib, som hvert år aflægger besøg i danske farvande, og som har særlig tilknytning til os gennem en speciel vennekreds. Marineforeningens Århus afdelings æresformand, admiral, Hans kongelige Højhed, Arveprins Knud, er også præsident for »Foreningen CHRISTIAN RADICH's Venner«.

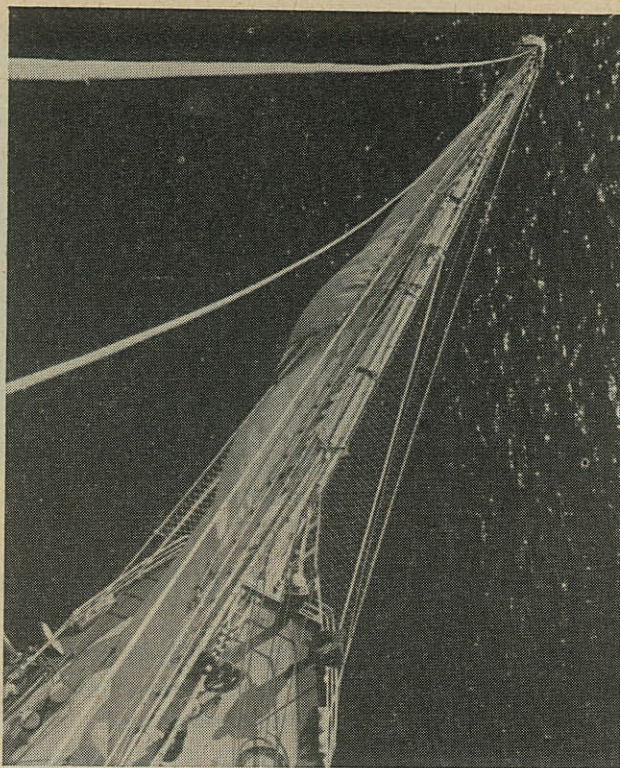
I søtransporterhvervet vil den hvide kittel måske en gang afløse søstøvlerne, og drønet af turbiner og jetmotorer vil overdøve vindens susen. Der spørges ofte om, hvor længe man vil fortsætte med at benytte sejlførende skibe som et hjælpemiddel i ungdommens uddannelse og opdragelse til søs.

Formentlig vil der endnu i mange år være mænd, som slår til lyd for traditionernes bevarelse og for den uddannelsesform, der for dem må synes at være den eneste rigtige. De vil agitere ud fra deres personlige erfaring, som går ud på, at de mener at have fået den bedst tænkelige indvielse til en manddomsgerning. De vil hævde, at intet er så udviklende – både fysisk og karaktermæssigt – som at hænge på nokken af en bramrå en begsøt nat og at fastgøre sejlet, der flager vildt i en piskende byge.

Det er ikke lutter romantik, som spiller ind i de synspunkter. Den dreng kan prise sig lykkelig, som i vor moderne tid har haft mulighed for at deltage i et togt med sejlførende skoleskib. Efter sådan en tur har han været igennem en forskole, som det ikke er ret mange andre unge beskåret i maskinalderen. Den unge mand har fået andel i nogle af de traditioner, som kun i ganske få skibe har kunnet overleve fra romantikkens tidsalder. Han har på et modtageligt udviklingstrin haft en oplevelse, der formentlig vil blive fastholdt som et af hans bedste ungdomsminder.

I Danmark frafaldt myndighederne så sent som i 1958 kravet om, at en vordende styrmand skulle have sejlet en vis tid med et sejlskib. Endnu opretholdes sejlførende skibe som led i uddannelsen til handelsflåden, uden at det dog er obligatorisk. Også i andre søfartslande opretholder man endnu en del sejlførende skoleskibe, først og fremmest i Sovjetunionen. Antallet af helt store sejlskibe svinder dog nu år efter år. De holdes i fart, så længe det skønnes forsvarligt, hvorefter de lægges op som stationære skoleskibe eller søfartsmuseer.

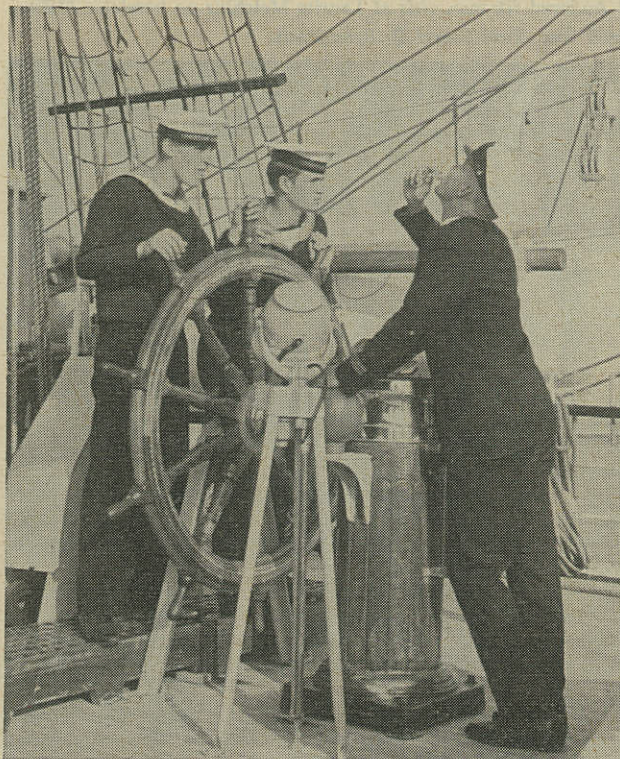
Men når de er forsvundet fra havene, kan man regne med, at der fortsat vil blive bygget og opretholdt mange sejlførende skoleskibe i størrelsesorden fra skonnerter på et par hundrede tons og nedefter. Lad os ikke græde

Udsigt fra fore røjlrå.

over dette. Mange mener, at jo mindre skibet er, des bedre muligheder giver det for fysisk træning og karaktermæssig udvikling. Lad så de store, gamle fuldriggere ende som museer. De hvide sejl vil aldrig forsvinde fra havene. Tværtimod vil deres antal og betydning vokse år for år, efterhånden som stadig flere finder ud af, at det kan være en god skole at prøve kræfter med naturen. I denne skole lærer man bl. a. forudseenhed og agtpågivenhed.

Et øje til kompasset og et til krydstoppen.

Forhenværende marinere mødte gamle kammerater og drog på ekskursion mellem ungdomsminder og nye indtryk.

Foto Svend B. Rasmussen.

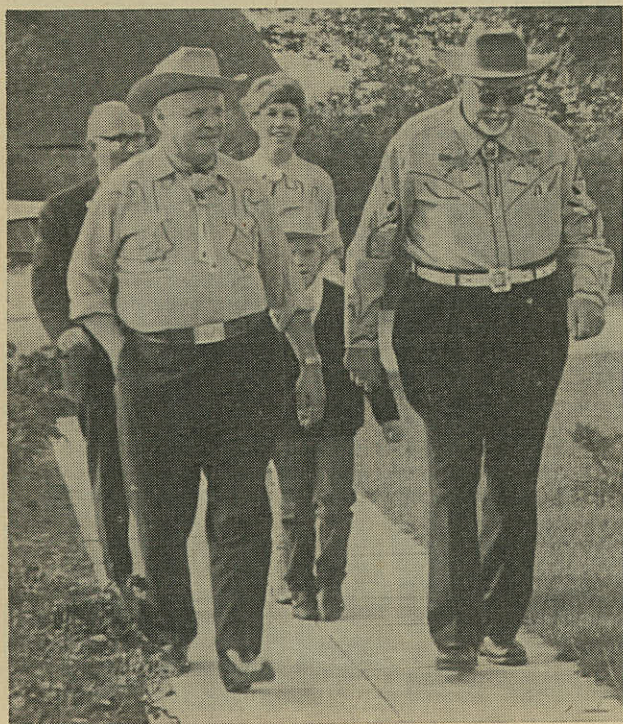
JUBILARSTÆVNET 1968

En strålende septembersol skabte festlig stemning og mildnede luften for de gamle gaster, som søndag den 1. september mødte op ved »Værftsbrovagten«.

Som sædvanligt var der særligt mange deltagere blandt 50 års-jubilarene, men der var også godt fremmøde af 25 års-jubilare, som havde været med den 29. august 1943. Ligeledes havde vi den glæde at se fire af gutterne fra 1908.

Med musikkorpset fra Kvindeligt Marinekorps på fløjen blev der trådt an til parade. Marineforeningens formand, kommandørkaptajn Hertz, udtrykte sin glæde over det store fremmøde og ønsket om, at det måtte blive en vellykket dag. Chefen for flådestation Køben-

I Auderød fik man visit af Laurits Melchior og hotelejer Milton med frue. Foto Svend B. Rasmussen.

havn, kontreadmiral E. Saabye, bød velkommen på maritim grund, Holmens provst, H. Sandbæk, holdt en kort andagt, og den ældste af deltagerne nedlagde en krans ved mindestenen for besættelsestidens faldne.

Med musik i spidsen drog vi under ledelse af Marinekaserne Københavns velfærdsofficer, Viggo Petersen, af sted til en rundtur på Holmen for at gense de mindre steder. De fleste faldt automatisk ind i takten, når de dygtige KM'ere satte ind med en inciterende march. Kl. 1230 samledes man på Marinekaserne København og fik serveret den berømte biksemad med hvad dertil hører. Det løsnede tungerne og skabte ivrig diskussion i bakkerne og udveksling af minder fra ungdomsdagene i flåden.

Efter at have taget afsked med flådestationen og hyllet de musikalske piger for deres bidrag til feststemningen, kørte man i busser fra Nordre Toldbod op gennem Nordsjælland til det moderne uddannelsescenter for orlogsgaster i Auderød. Her blev man budt velkommen af eksercerskolens næstkommanderende, orlogskaptajn Secher Larsen, som gav en kort orientering, før man blev vist rundt på området.

Kostforplejningsbygningen var i dagens anledning pyntet smukt, og gasterne nød den lækre flæskesteg og æblekage med forskelligt tilbehør. De lagde ikke skjul på, at forholdene havde forbedret sig en hel del, siden de selv havde haft busseronnen på. Der blev sandelig ikke klaget over kosten.

Det satte kolorit på arrangementet, at man i Auderød fik besøg af vor berømte landsmand Laurits Melchior, der mødte op som repræsentant for Forsvarsbrødrene i USA i selskab med en gammel orlogsgast fra Amerika, hotelejer Milton med frue.

Da busserne senere på aftenen var fuldt bemanded og lå på sydlig kurs, var der almindelig enighed om, at det havde været en indholdsrig og vellykket dag.

Sejer.

Forenings- meddelelser

Bogense

Vi har ikke modtaget nogen direkte beretning. Læs imidlertid under Odense. Der er stadig liv i Bogense.

Bornholm

V. Andersen beretter, at man 25. maj havde sommerudflugt „ud i det blå“ med 35 deltagere.

Midt i juli havde Rønne besøg af seks marinefartøjer, og sammen med Rønne by arrangerede afdelingen en udflugt for mandskabet øen rundt med servering af kaffe og andre forfriskninger på hotel Helligdommen.

29. august mindedes søens krigsofre, da afdelingens formand nedlagde en krans ved søfartsmonumentet på Rønne havn.

Distrikt I og VI

Se under omtalerne af København, Kgs. Lyngby og Nakskov.

Fredericia

C. Å. Häuser gør opmærksom på en fejl i listen over kommende afdelings-jubilæer i bladets nr. 3: Fredericia-afdeling har 50 års jubilæum 14. november i år!

Torsdag 14. november 1918 samledes en gruppe gamle marinere på hotel Danmark i Fredericia og drøftede stiftelse af en afdeling. Tanken fik så god tilslutning, at man samme dag kunne træffe endelig beslutning og foretage tilmelding til hovedforeningen. Den stiftende generalforsamling holdtes 29. november samme år.

Afdelingens virke har været præget af trivsel. Selv om man næppe mere når op på besættelsestidens høje medlemstal, har man en god fast kerne. Til disse hører en af medstifterne, telegrafkontrollør P. Berthelsen, som en overgang var afdelingens formand.

Jubilæumsdagen vil blive festligholdt, og nærmere program vil tilgå medlemmerne.

Frederiksværk

Vi gratulerer afdelingens medlem, borgmester Einar Thøgersen, som 1. juni havde stået for byens styre i 25 år, og som den 21. november fylder 70 år.

Fåborg

Fhv. hotelejer Svend Blidegn, mangeårigt medlem af afdelingen og vært for marinestuen, afgik ved døden i begyndelsen af august på sin 65 års fødselsdag. Ved hans bære lå blomster fra afdelingen.

Gentofte

Den ny sæson blev traditionen tro indledt med en pakkefest i mødelokalet på Jægersborg Hotel. Deltagerne medbragte som adgangsbillet mindst én pakke af en mindsteværdi på kr. 20,00. Til gengæld var afdelingen vært ved den indledende skafning. Af indtægten ved pakkeauktionen er det skik at anvende de første kr. 250 til hjælp ved iklædning af en GEORG STAGE-dreng.

Afdelingens næste sammenkomst finder sted torsdag den 7. november.

Foreningen gratulerer arkitekt Engel, som 3/10 fyldte 60 år.

Godthåb

Ved kongebesøget nedlagde Majestæten en krans på mindeankeret, og afdelingens formand, der var inviteret til et aftenbesøg om bord i DANNEBROG, medbragte gaver fra afdelingens medlemmer til Kongen og diplomer til alle deltagere i kongedelingen. Senere kvitterede Kongen med et telegram med tak til alle medlemmerne. Samme aften var 20 marinere fra DANNEBROG og FYLLA til reception hos formanden sammen med

Kongen og A. Echwald ved mindeankeret i Godthåb.

Foto Ib Lundby.

afdelingens bestyrelse. Større arrangementer kunne man ikke klare, da alle lokaler var optaget af byfesten, men basserne deltog i festen og morede sig godt.

Glostrup, Tåstrup og omegn

Redaktionen indleder med en undskyldning til afdelingens formand Torben Jensen for at have kludret med fødselsdagslisten i sidste nummer. En særlig undskyldning til de tre første på listen. Vi gratulerer: Værkmester Willy Christensen (tidl. formand) 60 år 3/9. Skolebetjent Kristian Helleskov, Tåstrup, 65 år 17/9. Jens Harry Larsen, Glostrup, 60 år 29/10. Vagner Skovby Jørgensen, Sengeløse, 50 år 9/12. Emil Peter Klemp, Brøndby Strand, 65 år 16/12.

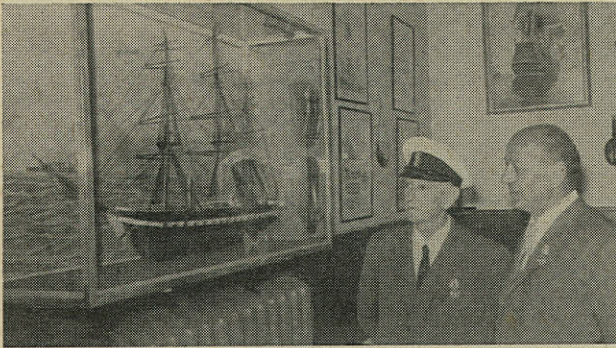
Et rekordmøde 5. september i „Kahytten“ havde 48 deltagere. idet man samtidig optog seks nye medlemmer. Johannes Møllehave sørgede for den festlige underholdning.

3. oktober havde afdelingen medlemsmøde i „Kahytten“ med underholdning ved marinesangeren Tage Absalon.

Den initiativrige afdeling har ladet fremstille et selvklæbende marineforeningsemler til at sætte på bilen. Afdelingen sælger af disse emblemer til marineforeningerne i hele landet, således at medlemmer fra alle afdelinger kan nikke genkendende, når de mødes på landevejene. Emblemet, der måler 80 mm i diameter, er udført i rodt og blåt på hvid baggrund. Prisen er kr. 3,50 pr. stk.

Hadsund

Vi gratulerer Anker Møller (tidligere kasserer gennem 25 år) med 60 år 3. august.

Skibsmodelbygmester Emil G. Bai overdrager Nordsø-maleriet til formanden for Marineforeningens Haslev afdeling, bødkermester H. Andersen (med kasket).

Haslev

Ved en kammeratskabsaften med damer i slutningen af juli samledes man i marinestuen på Jernbanehotellet.

Marinestuen, der regnes for at være en af de fineste i landet, blev denne aften endnu finere takket være en dejlig gave fra afdelingens æresmedlem, skibsmodelbygmester Emil G. Bai, Hamburg-Altona. Emil Bai har tidligere skænket afdelingen flotte gaver, bl. a. rattet fra „Niels Juel“, egne malerier og en stor, dejlig model af fregatten „Jylland“. Den nye gave var et stort maleri af Nordsøen med øen Helgoland. Maleriet er nu placeret det helt rigtige sted: Som baggrund i montren for fregatten „Jylland“.

Helsingør

Musik i vognen og medbragt madkurv satte kulør på afdelingens udflugt i bus til Auderød 21. september. På hjemvejen gjorde man holdt ved en kro, hvor der blev lejlighed til at få en forfriskning.

Søndag formiddag den 20. oktober lettede man fra Nordhavnen til fælles fisketur på Øresund. Medlemmerne stillede selv både til rådighed.

På programmet står iverigt bankospil i „Færggården“ 9. november med efterfølgende gratis bal. 24. november arrangeres atter en fælles fisketur, og 1. december kl. 0930 venter man det helt store rykind til andespil i marinestuen.

Hjørring

Afdelingen har haft en kegleaften 2. oktober og en fisketur ud fra Skagen 13. oktober. Desuden arrangeredes et bankospil 24. oktober.

Der er planlagt yderligere et bankospil 21. november i „Markedsrestaurationen“, og 5. december har bestyrelsen lagt op til den helt store fest i anledning af afdelingens 25 års jubilæum. Meddelelser om program vil tilgå medlemmerne.

Holbæk

17. august afholdtes fregatskydning efterfulgt af festlig sammenkomst med god mad, præmieuddeling og dans på hotel „Strandparken“.

En lykønskning til vognmand Jens Th. Nielsen, 65 år 22/11, og slagtermester Agner Jensen, 50 år 10/12.

Holte

3/12 fylder maskinpasser Svend Åge Kristensen 60 år. Vi gratulerer.

Horsens

En lykønskning sendes ligeledes til direktør Krøyer Hansen, som fylder 75 år 8/11.

Horsholm-Rungsted

Da 120 havde meldt sig til deltagelse i jubilæumsfesten, måtte man desværre sige stop. Forventningerne blev ikke skuffede. Festen den 17. august blev en succes for afdelingens bestyrelse med formand Viggo Jørgensen i spidsen.

Blandt gæsterne var landsformanden, kommandørkaptajn K. Hertz, der udtrykte sin glæde over afdelingens store aktivitet og

overrakte en bådsmandsflojte med kæde til formanden. Otto Maegaard, der er medlem af afdelingen og næstformand i hovedbestyrelsen, talte for konge og flag, og man havde den glæde at modtage svar fra Julianehåb på den hilsen, man havde sendt til kongen. Iøvrigt prægedes festen af gode taler, gode gaver til afdelingen, udnævnelse af æresmedlemmer og 25 års tegn, – og så blev der danset.

Allerede 9. oktober havde afdelingen atter et arrangement i marinestuen. Denne gang en ulkeaften med causeri og lysbilleder fra „Peder Skram“s togt til USA.

16. november vil der blive arrangeret efterårsfest med damer i marinestuen, og 11. oktober afholdtes ulkeaften og bankospil.

Afdelingen mistede 7. august en af sine trofaste kammerater, skibsfører Christian S. Jensen, som havde sejlet mange år på Østen og nød sin alderdom i Rungsted.

En lykønskning sendes til forhenværende tømrer Einar Petersen, Espergærde, som fylder 70 år 27/11.

København

Sekretær Harry Hellvig glæder sig lige så meget over tilgangen af fem nye medlemmer, som over, at man på julemødet, der finder sted 4. december i marinestuen, venter at kunne uddele 40 års tegnet til tre medlemmer og 25 års tegnet til 16 mand.

Sæsonen startede iverigt med, at damerne inviteredes med til et besøg på Værløse flyvestation, hvori også deltog medlemmer med damer fra de øvrige afdelinger i distrikt I. Der var stor deltagelse og ærlig interesse for alt, hvad man fik at se. På hundekennelen var damerne dog vist nok mest interesseret i kabyssen. Man sluttede af med en forfriskning i kantinen, og her gav major Krum Hansen et resumé over alt, hvad man havde haft lejlighed til at se og opleve.

Afdelingen lykønsker Kaj Jensen, 70 år 16/11. Kommandørkaptajn Kaj Hertz, 60 år 21/11. Cykelhandler P. Nørmark Jensen, 70 år 21/11. Lokomotivfører Poul E. Poulsen, 50 år 24/11. Major S. Hjulgård, 60 år 13/12.2 Inspektør J. Andersen, 75 år 26/12.

Kolding

Afdelingen, som for tiden fører en kampagne for at hverve nye medlemmer, afholdt 5. oktober pokalskydning på de overdækkede baner i Munkensdam. Efter skydningen var der kaffe-bord og præmieuddeling i pavillonen.

Kongens Lyngby

Sammen med Københavns-afdeling arrangeredes 12. september et togt i militære busser til flyvestation Værløse, og 4. oktober havde man hyggelig sammenkomst på „Lottenborg“. For vintersæsonen er foreløbig planlagt andespil 9. november, julestue 18. december, torskespisning 11. januar og generalforsamling 17. februar.

Afdelingen har mistet en af sine pionerer og trofaste kammerater, restauratør Ernst Høegh-Hansen, som afgik ved døden 24. juli. Gennem 24 år var han afdelingens kasserer og samtidig vært for marinestuen. Han vil blive husket og savnet.

Nakskov

E. Semberg fortæller, at distrikt VI havde succes i en sammenkomst 21/9 med deltagelse fra afdelingerne i Nykøbing F., Stubbekøbing og Vordingborg. 80 deltagere var mødt op på Bjørn Olsens bådeværft, hvor man fik anskuelsesundervisning i bygning af en fiberglas-havkrydser. Stubbekøbing afdeling stod for det vellykkede distriktsarrangement, der sluttede med koldt bord og dans på „Casino“.

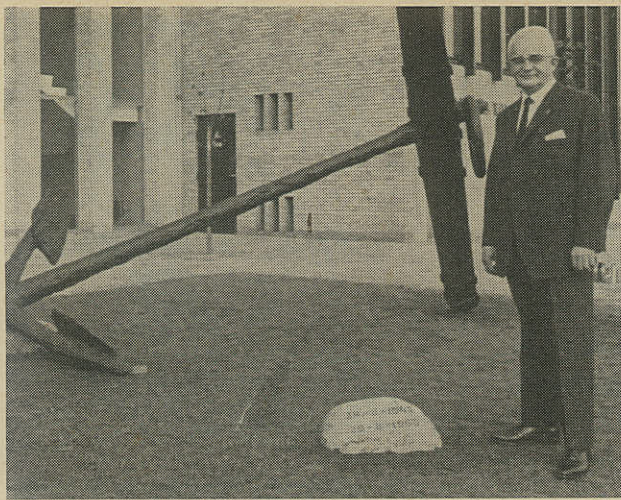
Nykøbing F.

Afdelingen lykønsker tre medlemmer: Frisørmester Chr. Witzel, 75 år 26/9. Værkfører Th. Jensen, 75 år 11/11. Mekaniker Verner Petersen, 60 år 14/11.

Læs om udflugten 21/9 under Nakskov.

Næstved

Billedteksten i bladets nr. 3 side 13 var forkert. Det var naturligvis afdelingen i Næstved (og ikke Nakskov), som var vært for mandskabet i korvetten „Flora“. – Undskyld Næstved!

29. august overdrog P. Schytte Hansen et mindeanker til Randers by ved en højtidelighed på havnen. Ankeret, som har tilbragt et par sekler på bunden af Kattegat, blev erhvervet, istandsat og opstillet på den lokale afdelings initiativ.

Afdelingen gratulerer farvehandler H. C. Hansen, 50 år 17/11. Mekaniker N. P. Jensen, 75 år 31/12. Bankbogholder J. O. Rasmussen 50 år 12/1 1969. Buntmager Erik Søsted, 50 år 14/1 1969.

Odense

Med forsinkelse har vi fået oplyst, at afdelingen 4. maj afholdt forårssammenkomst i Næsby Hovedskov og slog sig sammen med skyttelaugene, som denne dag afholdt sin pokalfest. Damerne var med og deltog bl. a. i pokalkeglespil og pilekast.

14. september arrangeredes en udflugt med damer til Bogense, hvor man mødtes med den lokale afdeling i „Arken“ til spisning og festligt samvær. Yderligere havde Odense-afdelingen en sammenkomst 8. oktober.

Efterårsprogrammet byder på andespil 6. november og julefest 10. december.

Randers

På afdelingens vegne overdrog formanden P. Schytte Hansen den 29. august et mindeanker til Randers by. Ankeret, der havde fået en smuk placering ved havnen, er fisket op i Kattegat og skønnes at være næsten 200 år gammelt.

Til stede ved den højtidelige overdragelse var bl. a. orlogskaptajn Jespersen som repræsentant for Søværnets Operative Kommando i Århus, chefen for Jydske Ingeniørregiment, oberst P. Valstorp, chefen for hjemmeværnsregion Randers, major K. A. Amdisen, borgmester Svend Thingholm, havnemyndighederne og mange flere.

Afdelingen havde den 5. oktober „vildtskydning“ og den 26. oktober torskespisning. På sæsonens køreplan står iøvrigt damernes pakkefest og lotteri i Marinestuen 24. november. Provenuet af dette arrangement skal sættes over styr ved juletræsfeesten i december.

På skyttelavets generalforsamling 3/1 og afdelingens ditto 8/2 skal man bl. a. diskutere 50 års jubilæumsfesten, som afholdes 8. marts.

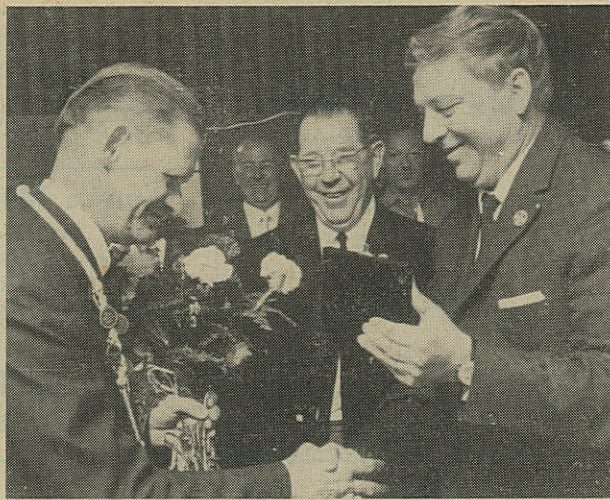
Silkeborg

17. oktober inviterede man damerne med på et besøg i Silkeborg Papirfabrik med efterfølgende samvær i Marinestuen. 14. november afholdes torskegilde.

Afdelingen lykønsker: Maskinmester Rolf Jørgensen, 5/11 50 år. Skotøjshandler Anders Skorstensaard, 8/1 1969, 65 år. Blikkenslagermester Carl Nickelsen, 70 år 5/2 1969. Brøndborer Poul Stoffregen, 50 år 8/2 1969.

Skanderborg

Afdelingens formand gennem 22 år, Andreas Petersen, har forladt kommandobroen og som afløser fået maskinmester Berg-

Ålborg afdelings formand, redaktionssekretær Ejvind Samuelsen (t. h.) hylder den ny fregatkaptajn, Borg Andersen. I midten næstformanden, Sigurd Hyltoft. Mesterskytte Koch kom på den forkerte side af redaktørens saks.

Hansen. Andreas Petersen, der var med til at oprette afdelingen i 1946, er blevet udnævnt til æresmedlem.

Stevns

Afdelingens 40 års jubilæum fejredes sammen med damerne 7. september ved fest i Bøgeskoven. Gæster var tidl. formand Kirkeby med frue. Til æresmedlemmer udnævntes Hans Nielsen og Henrik K. Larsen, begge af Rødvig.

Stubbekøbing

Vi har ikke hørt direkte fra afdelingen, som dog tilsyneladende trives i bedste velgående. Se under Nakskov.

Svendborg

Afdelingens æresmedlem, Knud H. Whith, afgik ved døden 12. september. En daglig gæst i Marinestuen kommer der ikke mere.

Viborg

8. juni afholdtes fregatskydning med god deltagelse. Forvalter Hovgaard blev kåret til fregatkaptajn og tre nye medlemmer blev budt velkommen.

Lykønskning til to fødselarer: Flyverløjtnant Poul Jensen, 50 år 25/9. Fotohandler Peter Vindum (afdelingens formand fra 1952 til 1965, æresmedlem) 75 år 12/12.

Vordingborg

Læs under Nakskov.

Ålborg og omegn

Initiativ og praktisk udnyttelse af gode ideer præger afdelingen, bl. a. ved et arrangement, som med stor forsinkelse først nu er kommet til bladets kundskab. Afdelingen er indgået i samarbejde med flyvevåbnets soldaterforening, og i april havde man et fælles arrangement i oversergentmessen på Flyvestation Ålborg. Lokalet var så stuvende fuldt, at der måtte rekvireres ekstra siddepladser ved sammenkomsten, hvor der blev vist en række film af aktuel interesse. Det er tanken, at flyvevåbnets soldaterforening skal gæste marineforeningens Ålborg-afdeling.

Ved fregatskydningen 18. august kunne man mønstre ikke færre end 52 skytter, blandt hvilke maskinmester Borg Andersen blev kåret til ny fregatkaptajn på skud af mesterskytten, slagtersvend E. Koch.

September-arrangementet kaldes beskedent en mønstring, men var rettelig en fest – og mere end det. Til arrangementet var indbudt nylig hjemsendte orlogsgæster, og antallet af deltagere var over 60. Formanden, redaktionssekretær Ejvind Samuelsen, kunne oplyse, at man i den senere tid har fået 30 nye kammerater, og at medlemstallet snart ventes at ville passere 300. Iøvrigt stod programmet på dokumentarfilm og underholdning

AALBORG**Aalborg Sømandshjem**

Hyggelige restaurationslokaler
og god mad

Nymonterede værelser

Nyhavnsgade 60 - Tlf. *12 19 00

ÅRHUS**Aarhus „Artol“ Renseri**

Telf. 13 00 30

Glarmesterfirmaet

Villy Kyst

Tordenskjoldsgade 3 - Aarhus
Telf. 16 96 96

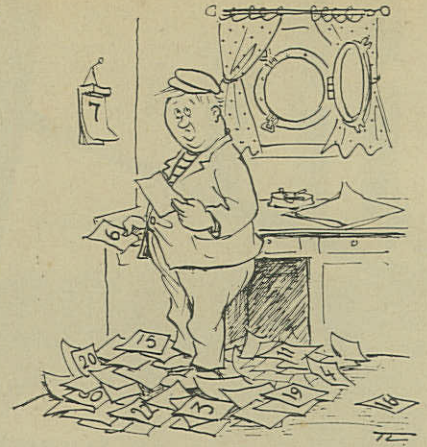
Aarhus Maskinfabrik

Telf. 13 67 44

Kraner - gravemaskiner og
transportanlæg

**A/S Aarhus Flydedok
og Maskinkompagni**

Telf. *13 40 00

– Man glemte min fødselsdag, og nu er der
274 dage til den næste.

ved afdelingens egen visesanger Henning Fogh og pianist Knud E. Madsen. I forbindelse med „mønstringen“ fik ingeniør Otto Larsen overrakt konsul Stuhrs mindebæger, en vandrepokal, som tildeles et medlem uden for bestyrelsen, der i mange år med interesse har deltaget i afdelingens arbejde og udvist godt kammeratskab.

Århus og omegn

K. J. Birthin meddeler, at Århus i begyndelsen af juli havde besøg af den britiske fregat „Sirius“, i hvilken anledning første viceformand Erik Thomasen deltog i en reception på rådhuset, som repræsentant for afdelingen.

Da kongeskibet „Dannebrog“ anløb Århus havn 6. juli med kongeparret, tronfølgeren og den lille Prins Frederik om bord, stod marineforeningens Århus-afdeling med flag og en deling på ti mand traditionen tro på højre fløj af den store parade.

29. august var afdelingen repræsenteret med sit flag ved en højtidelighed i Mindeparken.

Vi er anmodet om at bringe en berigtigelse af oplysningen vedrørende kommende afdelingsjubilæer (nr. 3 side 11). Her angives, at Århus-afdeling har 50 års jubilæum 1. 9. 1969. Det er forkert. Jubilæet blev afholdt i 1960! I 1910 (tre år før stiftelsen af marineforeningens landsforening) oprettedes i Århus „Selskabet de danske Marinere“, der senere fik navneforandring til „Århus Amts Marineforening“. I 1919 oprettedes i Århus en særlig afdeling af Marineforeningen, og først i 1923 skete en sammenslutning af Århus Amts Marineforening med Århus-afdeling af Marineforeningen under navnet „Marineforeningen, Århus Lokalkreds“. Senere har navnet været ændret flere gange – sidst i 1968, hvor afdelingen fik sit nuværende navn.

Efterårets virke indledtes med sammenkomst 3. oktober i Marinestuen, hvor orlogskaptajn M. Dahl-Hansen fortalte om marine traditioner. Inden foredraget fik hjemsendt vpl. Jørgen

Grimar overrakt Admiral Carstensens mindebæger af distriktets hovedbestyrelsesmedlem P. Schytte Hansen.

Sæsonen byder i øvrigt på mannefest 14. oktober på Marinekaserne Århus, familiejulefest i Marinestuen 30. december og generalforsamling samme sted 6. februar.

Gratulationer: Bogholder Villy Rasmussen, 50 år 4/11. Tapetserer Egon Strovstrup, 50 år 18/11. Arbejdsmand Georg F. Pøf-ler, 65 år 30/11. Skibsreder Ejnar Nygaard, 65 år 27/12.

Glostrup

Afdelingen var vært for landskyttestævnet 1968, som havde ca. 100 deltagere fra hele landet. Beklageligvis var Glostruphallen ikke blevet færdig som ventet, og skydningen blev derfor afviklet i Øbrohallen. Vinder af stævnet blev Kalundborg med Kgs Lyngby som nr. to og Århus på tredjepladsen. Bedste Glostrup mand, Ove Staal, skød sig til en smuk vase.

Næste år er Randers vært for landsstævnet, og i 1970 Århus. Interesserede skytter i Glostrup: Ring til Jens på 96 05 64.

Odense

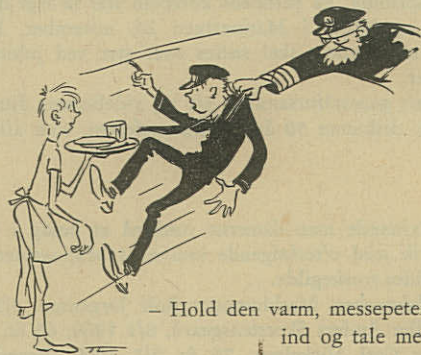
Læs under Foreningsmeddelelser.

Århus

Skyttelavet fyrer løs første tirsdag i hver måned.

– Et stort glas whisky og et lille glas salt-
lage!

– Hold den varm, messepetter, jeg skal lige
ind og tale med Den Gamle.

Udgivet af „Marineforeningen“. – Redigeret af *Kaj Lund*. Marineforeningens hovedkontor, 1058 Havnegade 55, København K., ekspeditionstid daglig kl. 10–13, lørdag undtagen. Telf. 0162 (PALÆ) 2886. Postkonto nr. 1608. – Annonceekspedition: Danmarksgade 3, 9900 Frederikshavn, telf. (08) 42 22 77. Vogelius' Bogtrykkeri, Frederikshavn. Giro 41175.

MEMBER AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

BORNHOLM**Skibsprovantering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. Haagenen

Juveller, Guldsmed & gravør

Store Torv 8 - Telf. 270

ESBJERG**Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & Søn

Vaadbinderi og tovtørreri

Esbjerg

„Hotel Spangsberg“

Mødested for Marineforeningens medlemmer

Esbjerg Telf. (051) 2 17 55

FREDERIKSHAVN**Electra I/S**

Elektroinstallatørfirma

Telf. 2 02 39

Danmarksgade 38 Frederikshavn

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Telf. 2 26 22 Frederikshavn

P. Conradsen

Teknisk maskinforretning

Skibsartikler - Olie

Telf. *2 09 00

Einer Sørensen & Co.

Stevedore

Telf. *2 14 00

Havnegade 11 Frederikshavn

FYN

Aktieselskabet

Svendborg Skibsværft**Carl Antonsen**

Guld- og sølvsmed

N. Due-Petersen & Kryger

Ingeniører

Telf. 21 41 18 (3 ledn.) - Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

„Viola“

Telf. 94 10 74

Levorsen & JørgensenLys - kraft - skibsinstallation -
ekkolod

Betjening dag og nat

Telf. Hirtshals 94 10 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Klaaborgs Conditori**

Østergade 18-20

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**Morsø Støbegods**

Nykøbing Mors

Aktieselskabet

N. A. Christensen & Co.

Kongelig hofleverandør

RANDERS

Aktieselskabet

Bryggeriet „Thor“

Randers

Chas. MortensenSejl, presenning, flag og
teltfabrik

Randers

Telf. 2 89 88

ROSKILDEUnder Deres besøg i Roskilde bør
De ikke undlade et besøg i den
interessante marinestue**Hotel Prinsen**

Algade 13, Roskilde, telf. 35 80 10

SKAGEN**Oscar Skougaard**

Aut. installatør

Telf. 4 13 45

Skibradio, sendere og pejleantæg

Sejl, flag og presenninger

Sejlmager

Alex Jørgensen

Skagen

Telf. 4 14 23

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v. Albert Steen - Telf. 3 12 07

Illustrationerne er bragt i samme rækkefølge som teksterne.

Ny maritim litteratur

Søhistorisk billedbog

Et repræsentativt udvalg af billeder, modeller og maritime genstande fra Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg er samlet i en kavalkade, der kronologisk spænder over 1000 år. En del af de 147 reproduktioner er i farver. Teksten er på dansk og engelsk. *Pris kr. 20,00.*

Sejlbåde i Danmark

Bent Aarre giver en værdifuld oversigt over 75 typer af kølbåde, som har hjemme i danske farvande. Man får klar besked om typerne, deres ophav, deres antal herhjemme, deres data og kvalifikationer (fra kragejollen til glasfiberhalkrydseren). 174 s., kr. 23,70 + moms, J. Fr. Clausens Forlag.

Ilddåb

Knud Andersens tredje erindringsbog, hvori mange små herlige perioder fra livet til søs udgør et helhedsbillede af den skærsild, som en dreng må gennemgå for at blive forvandlet til mandfolk. 184 s., kr. 29,75, Borgens Forlag.

Knyttmodeller og knytteideer

En samling opskrifter på maritim hobby og dekorationskunst: tasker, poser, urremme, servietringe, rosetter, klokkestreng og meget mere. Mange sømænd og landkrabber har leveret modeller. Kaj Lund har redigeret og fotograferet. 96 s., 185 billeder, kr. 29,75, Borgens.

Sjøfartshistorisk Arbejd 1967

Foreningen Bergens Sjøfartsmuseum står som udgiver af årbogen, der er redigeret af museumsdirektør L. Pettersen og A. Thowsen. Det dominerende indslag i årbogen er en artikel af orlogskaptajn Tore Prytz Dahl om norske panserskibe i årene omkring 1880. 212 s., ill., n. kr. 16,00 netto.

Drake's Voyages

Forfatteren Kenneth R. Andrews kalder Francis Drake en sørøverhøvding og påvi-

ser, at hans metoder kun duede, når de blev brugt af en Drake. Dennes vægtige bidrag til sømagtens fremgang var den inspiration, der skabtes af hans helteglorie. Det er ikke tørt stof. 190 s., ca. 30 sh., Weidenfeld & Nicholson, London.

Taschenbuch der Kriegsflootten 1918

Endnu en af de ældre årgange af fjernkendingsbogen er blevet genoptrykt. Den er tæt pakket med data, fine klare skitser og silhuetter. Fotografierne står derimod ikke skarpt i reproduktionen. 574 s., DM 42,00 netto, J. F. Lehmann Verlag, München.

The Heroes

Beretning om to af den anden verdenskrigs commandoraid, som næppe finder side-stykke i dristighed. Ronald McKies fortæller om de togter, der udgik fra Australien med de japanske skibskoncentrationer ved Singapore som mål. 235 s., ca. 16 sh. netto, Angus & Robertson, London.

The Rescuer

Peter Maas beretter om bjærgningen af den amerikanske ubåd SQAULUS, som i 1937 sank på 85 meters dybde. Bogens hovedperson er den dansk-amerikanske bjærgningseksperter, lieutenant commander C. B. Momsen. 256 s., ill., ca. 25 sh. netto, Collins, London.

Art and the Seafarer

Skibsbyggerens og sømandens egen kunstneriske udfoldelse er beskrevet og illustreret med ødsel brug af plads og prægtige billeder. Et overdådigt storværk redigeret af Hans Jürgen Hansen, oversat til engelsk af James og Inge Moore. 300 s., stort format, 168 sh. netto, Faber & Faber, London.

Captain Cook

Alan Villiers skriver både underholdende og sagligt om et emne, der optager hele hans tilværelse. I denne beretning om James Cook, hans maritime uddannelse og

hans store opdagelsesrejser, har Villiers lagt særlig vægt på at analysere de sømandsmæssigt kvaliteter. 256 s., ill., ca. 35 sh., Hodder & Stoughton, Ltd., London.

A History of Nautical Astronomy

Astronomiens historie betragtes her med sømandsøjne. Forfatteren Charles H. Cotter er tidligere skibsfører og nu lektor i navigation. Han går ikke konsekvent kronologisk frem, men behandler ét astronomisk problem ad gangen. 287 s., ill., ca. 63 sh. netto, Hollis & Carter, London.

The Rescue Ships

Viceadmiral B. B. Schofield og Lieutenant-Commander L. F. Martyn fortæller her om de 29 redningsskibe, der under den anden verdenskrig gjorde tjeneste i den britiske handelsflåde i forbindelse med konvojeringserne. De var hovedsageligt bemandede med søfolk fra handelsflåden og kom ud for mange dramatiske hændelser. 172 s., ill., ca. 30 sh. netto, William Blackwood & Sons Ltd., London.

60 Jahre Deutsche Uboote

Bodo Herzog har kortlagt det tyske ubådvåbens udvikling gennem 60 år. Her er data og skitser for hver type lige fra U 1, der blev søsat i 1906. Desuden fortælles om fartøjernes bygning, besætningernes optræning og deres makabre gerning. 324 s., stort format, 92 DM netto, J. F. Lehmann Verlag, München.

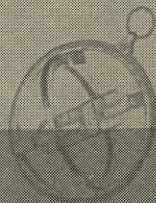
Die Deutschen Kriegsschiffe 1815-1945

En helt forbløffende mængde stof er propet ind i dette værk af Erich Gröner, som er blevet kaldet marinestatistikens pave. Foruden mange hundrede tegninger udført af forfatteren, bringes både tørre data og interessante oplysninger om hvert enkelt skib. Et værdifuldt opslagsværk for søhistorisk interesserede. Bind I-II 760 s., ca. 900 tegninger. Pr. bind DM 98 netto, J. F. Lehmanns Verlag, München.

rt
and the Seafarer

CAPTAIN
COOK

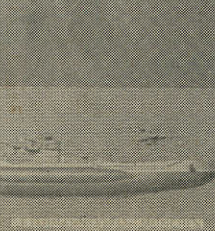

The
RESCUE SHIPS

ERICH GRÖNER

Die deutschen
Kriegsschiffe
1815-1945

ERICH GRÖNER
Die deutschen
Kriegsschiffe
1815-1945

ERICH GRÖNER
Die deutschen
Kriegsschiffe
1815-1945